

Oudegracht 65

3511 AD Utrecht

tel: (030) 2317189

fax: (030) 2311922

rooierat@rooierat.nl

www.rooierat.nl

VERS VAN DE PERS

- E. Altvater en B. Mahnkopf, *Konkurrenz für das Empire, Westfälisches Dampfboot, 2007, € 27,90*
- V. Bader, *Secularism and Democracy, Amsterdam UP, 2007, € 45,00*
- P. Bruckner, *Tirannie van het berouw, SUN, 2007, € 23,90*
- A. Demirovic, Nicos Poulantzas, *Westfälisches Dampfboot, 2007, € 27,00*
- I. Devisch (e.a.), *Fundamentalisme face to face, Pelckmans, 2007, € 19,95*
- P. Gelderloos, *How Nonviolence Protects the State, South End Press, 2007, € 10,60*
- L. German, *Material Girls, Bookmarks Publications, 2007, € 22,95*
- J. Gray, *Zwarte mis, Ambo, 2007, € 19,95*
- A. Guistozzi, *Koran, Kalashnikov and Laptop, C. Hurst & Co., 2007, € 28,00*
- M. Haynes, *History and Revolution, Verso, 2007, € 32,95*
- R. Hussein, *In naam van eer, Artemis & Co, 2007, € 19,95*
- J. Bruhn, *Rote Armee Fiktion, ça ira Verlag, 2007, € 15,90*
- P. Klossowski, *Such a Deathly Desire, State Univ. of New York, 2007, € 21,50*
- M. Mazower, *Thessaloniki, Olympus, 2007, € 15,00*
- I. Ramonet en F. Castro, *Fidel, My Life, Allen Lane, 2007, € 33,95*
- J. Rancière, *Het esthetische denken, Valiz, 2007, € 12,50*
- A. Walke, *Jüdische Partisaninnen, Dietz, 2007, € 16,95*
- A. Zeeman, *Tot zover Darfur, Querido, € 6,95*

ROOIE RAT BERICHTEN

Politieke theorie

De shockdoctrine

Toen ik dit boek uit had, dwz. in één ruk uitlas, dacht ik: hèhè eindelijk een analyse die gerust een historisch materialistische benadering van politieke- en economische processen genoemd kan worden. Dat de term klassenstrijd één keer genoemd wordt doet hier niets aan af. Een uitgebreide index siert deze intelligent opgezette studie. Klein geeft een doeltreffende analyse van de wereldwijde neo-liberale opmars, tegenwoordig globalisering genoemd, over de afgelopen 40 jaar. In het laatste hoofdstuk staat ze stil bij de vooral Latijns Amerikaanse tegenkrachten.

Haar studie van het wereldkapitalisme (waarbij ontwikkelingen in 52 landen worden genoemd) laat zien dat na de Tweede Wereldoorlog het internationaal georiënteerde kapitaal wereldwijd tal van barrières op haar weg aantroef. Kapitalistische investeringen in de Sovjet Unie, Oost-Europa en China waren bijvoorbeeld eenvoudigweg uitgesloten. Wel leidden de politieke spanningen tussen oost en west tot enorme investeringen in de wapenindustrie. In de VS wordt voor het eerst gesproken van een militair industrieel complex. Een andere beperking in de manoeuvreer ruimte van het internationaal opererende kapitaal wordt zowel in westerse en Latijns Amerikaanse landen bepaald door de aanwezigheid van relatief hecht georganiseerde arbeidersbewegingen. Weliswaar was de verdeeldheid tussen socialistische en communistische fracties groot, maar indertijd was er weinig fantasie voor nodig om te beseffen wat er zou gebeuren als communisten een meerderheidsregering zouden vormen. Om dergelijke machtsverschuivingen te voorkomen kreeg de groei van het staatsoptreden een extra impuls doordat via haar belastingstelsel ook gezorgd werd voor de financiering van tal van sociale voorzieningen. Dit leidde

tot de komst van de verzorgingsstaat en het idee van de gemengde economie, een opvatting die in de economische theorie door Keynes was uitgewerkt. Begin zeventiger jaren wordt duidelijk dat kapitalistische investeringen internationaal als het ware geen kant op kunnen. De dollarcrisis en het machtige Vietnam zijn nieuwe tekens die er op wijzen dat grote veranderingen voor de deur staan.

Op dit punt aangekomen toont Klein dat de staatsgreep tegen de democratisch gekozen regering van Allende veel meer was dan een ultra rechtse machtsgreep van Chileens-Amerikaans makelij. Na Indonesië (1964) vindt in Chili in 1973 de openlijk beleden doorbraak plaats van wat Klein het rampenkapitalisme noemt. "Zorgvuldig georganiseerde overvallen op het publieke domein tijdens de nasleep van catastrofale gebeurtenissen, gecombineerd met de opvatting dat rampen spannende economische kansen zijn". Of het nu natuurlijke of maatschappelijke catastrofes zijn, Klein noteert gaandeweg wereldwijd het volgende patroon: terwijl de bevolking in een shocktoestand verkeert en beroofd is van haar democratische mogelijkheden worden de kerntaken van de staat (bijv. defensie, gevangeniswezen, veiligheidsdiensten, gezondheidszorg, openbaar vervoer) vaak voor een habbekrats geprivatiseerd. De economische theorie die dit gewelddadig proces propageert is het monetarisme van de Chicago School o.l.v. Friedman. Dit anti-Keynesianisme is nadrukkelijk gericht tegen de collectieve macht van vakbonden en ziet in ieder mens het liefst een kapitalist die het op de markt van vraag en aanbod zonder de staat kan stellen.

Het rampenkapitalisme complex vervangt het militair industrieel complex maar de verschillen zijn fundamenteel. Aan de hand van het opereren van het inmiddels beruchte Blackwater laat Klein zien dat deze onderneming typerend is voor het ontstaan van een "parallele geprivatiseerde infrastructuur" die als "een volledig uitgewerkte staat in de staat, even gespiegeld en capabel is als de feitelijke staat breekbaar en krachteloos(..) De burgers die het bedrijf (met hun belastinggeld) gefinancierd hebben, kunnen geen enkele aanspraak maken op deze parallele economie en haar middelen". Een andere verandering

TIP VAN KAREL

Affiches en Nicaragua

Prachtig gebonden boeken met talloze reproducties van revolutionaire posters met betrekking tot Nicaragua. De posters worden grotendeels thematisch gepresenteerd, aan bod komt onder meer: vrouwen en de revolutie, gezondheidscampagnes, landbouwhervormingen en internationale solidariteit. Ook een aantal posters van het Nicaragua Comité Utrecht is opgenomen. Een aanrader voor een scherpe prijs.

Otker Bujard, Ulrich Wirper (red.), *Die Revolution ist ein Buch und ein Freier Mensch, 2007, gebonden, 384 pagina's, € 31,50*

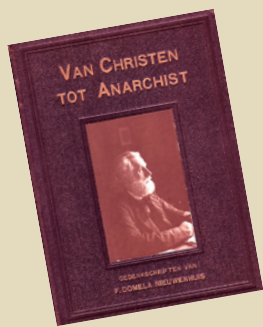
die met het rampenkapitalisme zijn intrede doet is de wijziging van de politieke mechanismen om te reageren op een (over)productiecrisis. Tijdens de dertiger jaren speelden militarisme/fascisme en New Deal een politiek economisch corrigerende rol die uiteindelijk uitmondde in de Tweede Wereldoorlog. Deze overgang van productie naar destructie wordt in onze tijd van het rampenkapitalisme niet meer opeenvolgend maar gelijktijdig georganiseerd. Met de oorlog in Irak als voorbeeld spreekt Klein van "een gesloten rondgang van winst, via vernietiging en reconstructie, en langs ineenstorting en wederopbouw". Oorlogvoeren als bedrijfspolitieke strategie.

Volgens Klein is de Derde Wereldoorlog al gaande maar wordt deze niet als zodanig herkend omdat ze plaatsvindt in een schijnbaar onsamenhangende vorm van internationaal verspreide brandhaarden en catastrofes. De kracht van haar analyse is dat ze netwerken van personen en hun dubbelfuncties in politiek en bedrijfsleven (inter)nationaal in kaart brengt en hierbij niet vervalt in een samenzweringsgedachte. Het rampenkapitalistische antwoord op de (potentiële) crisis in de (over)productie voor de wereldmarkt is nog niet zo duidelijk onder woorden gebracht.

Joop Maassen

Naomi Klein, *De shockdoctrine, De opkomst van het rampkapitalisme, De Geus, 2007, 669 pagina's, € 24,90*

De Roode Bibliotheek

als A. van Emmenes, F. Domela Nieuwenhuis (circa dertig titels), A.L. Constandse en hemzelf uit. De titels verschenen in een oplage van 1500 tot 2000 exemplaren. De boeken werden verspreid door middel van abonnementen en via colporteurs. In totaal circa 380 titels. De laatste uitgave verscheen in 1947.

Door het uitgeven van niet alleen boeken en brochures, maar ook van prentbriefkaarten, wandspreuken, portretten van bekende anarchisten en vrijdenkers en anti-militaristische- en vredeskalanders wist hij op relatief grote schaal propaganda te maken.

Een aantal titels van De Roode Bibliotheek zijn verkrijgbaar bij de antiquarische afdeling van De Rooie Rat, onder andere:

F. Domela Nieuwenhuis. *Het bankroet van het marxisme*. 1915. € 12,50;

Van christen tot anarchist. Gedenkschriften. Luxe heruitgave. € 55;

Het erfdeel der vrijdenkers. [1916]. € 13,50;

Peter Kropotkin. Van prins tot anarchist. 1922. € 10

Sebastien Faure. *De Universeele Smart*. Dl. 1-2. € 13

Jean Grave. *Misdadigers! Roman uit het leven der Parijse anarchisten*. € 9

Peter Kropotkin. *De staat. Zijn rol in de geschiedenis en in den modernen tijd*. [1915]. € 10

Elisée Reclus. *Evolutie, revolutie en het anarchistisch ideaal*. [ca. 1917]. € 12,50

Uitgeverij De Roode Bibliotheek was het levenswerk van Gerhard Rijnders (1876-1950). Rijnders was actief binnen de Nederlandse anarchistische beweging. Hij werkte mee aan tal van kranten en tijdschriften, was betrokken bij een aantal organisaties, onder andere de Internationale Anti-Militaristische Vereniging (IAMV). In 1921 werkte hij uit onvrede met de gedwongen stemplicht mee aan het naar voren schuiven van een scherts-kandidaat voor de gemeenteraadsverkiezingen in Amsterdam: de zwerver Cornelis de Gelder, beter bekend als Had-jem-maar.

Rijnders begon in 1913 met De Roode Bibliotheek, De Rose Bibliotheek voor de jeugd en de Bibliotheek voor Ontspanning en Ontwikkeling. Naast sociale romans van Ch. Malato, E. Zola en B. Lazare (ongeveer de helft werd gevormd door roofdrukken) verschenen bij de uitgeverij(en) van Rijnders vertalingen van 'klassieke' anarchistische werken. Zo konden Nederlandse lezers kennis maken met de geschriften van P. Kropotkin, J. Grave, J.H. Mackay, M. Stirner en Elle en Elisée Reclus. Verder gaf hij het werk van Nederlandse auteurs

Kelderuitgeverij

"De vrijheid van drukpers is alleen gegarandeerd aan diegenen die zelf een drukpers bezitten"

Dit adagium gaat tegenwoordig niet meer op want nu is het bezit van een computer en een printer voldoende om zelf teksten uit te geven. De ontwikkelingen in 'printing on demand' hebben geleid tot het ontstaan van Kelderuitgeverij.

Wij graven niet meer verkrijgbare teksten op uit de archieven van de geschiedenis. Teksten die niet vergeten moeten worden, herinneringen van en monumenten voor mensen die hun leven eraan gewijd hebben een rechtvaardiger maatschappij te scheppen.

Kelderuitgeverij maakt deze teksten opnieuw op, steekt ze in een nieuwe jas, en maakt ze weer beschikbaar. Steeds in kleine oplages met de uiterste zorg voor de kwaliteit van de inhoud en van de vorm.

Trots zijn we op de dikke biografie van Piet Honig, een Rotterdams anarchist (1866-1953) een manuscript, opgegraven uit de IISG-archieven, en uitgebreid geannoteerd door Bert Altena. *Herinneringen van een Rotterdams revolutionair* leest bij tijd en wijle als een schelmenroman. De enige nieuwe eend in onze bijt is *Anarchisme, een reisgids* van Seán M. Sheehan, hij schetst op vrolijke en leesbare wijze het anarchisme in de huidige sociale bewegingen.

Boeken uitgeven is niet moeilijk, lastiger is lezers en kopers te vinden. Voorbij zijn de jaren dat uitgeverij Spreeuw zonder enige reclame in twee jaar 1000 exemplaren *ABC van het anarchisme* van Alexander Berkman verkocht. Linkse boekhandels zijn op een enkele na (De Rooie Rat, Het Fort van Sjakoo, Rosa) verdwenen en het is tegenwoordig moeilijk een boek op de schappen van de reguliere boekhandel te krijgen, ingesteld als die zijn op bestsellers. Een distributeur voor het radicale boek ontbreekt tegenwoordig. Ook het lezerspubliek lijkt kleiner dan toen.

Gespecialiseerde boekenmarkten in Gent (volgende 8 maart 2008), in Utrecht (8 december 2007, Kargadoor) en in Appelscha en onze website www.Kelderuitgeverij.nl vullen een deel van het gat. Het merendeel van de verkoop loopt echter via de linkse boekhandels.

In december verschijnt ons volgende boek *Idealen en werkelijkheid in de Russische literatuur* van Peter Kropotkin en daarna volgt *De Eerste Internationale in Nederland* van Jacques Giele.

Het vrije woord
COLUMN

KELDERUITGAVEN

Roodboek Van der Lubbe en de Rijksdagbrand
Dossier Marinus van der Lubbe 1933-1934

Vera Figner Nacht over Rusland
Louis Mercier Vega Zonder papieren

Augustin Souchy Revolutie en burgeroorlog. Spanje 1936-1939

Jacques J. Giele Arbeiderszelfbestuur in Spanje 1936-1939

Alexander Berkman ABC van het Anarchisme

Peter Kropotkin De Verovering van het Brood

Peter Kropotkin Wederzijdse Hulp, een factor in de evolutie

Piet Honig Herinneringen van een Rotterdams Revolutionair

Seán M. Sheehan Anarchisme, een reisgids

VRAGEN AAN KLANTEN

"Dat hadden we niet in Enschede"

De eerste keer

Toen ik voor het eerst in de Rooie Rat kwam, woonde ik nog niet in Utrecht. Dat moet zo'n 15 jaar geleden zijn. Het was destijds een stoffig winkeltje, met mannen met baarden en Palestinasjalen achter de kassa. Toen ik in 1994 in Utrecht kwam wonen, ging ik weer op zoek naar deze boekwinkel. En ik haalde er mijn hart op. Dat hadden we namelijk niet in Enschede. Een echte politieke boekwinkel!

Wie is Puck?

Mijn eigen bedrijf Puck Grafisch Ontwerp begon in 1995. In het begin werkte ik tot ik genoeg had verdiend (destijds was 1000 gulden per maand ruim voldoende!) en dan deed ik de dingen waar mijn hart naar uit ging. Ik maakte voor allerlei actiegroepen

posters. Ik deed de lay-out van het blad *Fahrenheit 451* en daarna van het tijdschrift *Alert!*. Het gaat nog steeds wel eens wat minder natuurlijk, dat heb je altijd als winst en groei niet je sterkste drijfveren zijn. Ik wil nog steeds het liefste dingen maken waar de wereld beter van wordt. Momenteel ben ik bezig met een serie Utrechtse wijkkookboekjes. De eerste *Smakelijk Overvecht* komt in december in de winkels, ook in de Rooie Rat natuurlijk. Het leuke van dit project is dat ik vooral bezig ben geweest met mensen, onder de mensen.

Waarom de Rat?

Ik heb de Rooie Rat en de mensen het beste leren kennen tijdens het maken van de nieuwe huisstijl in 2000. Toentertijd maakte ik al enkele jaren

de advertenties voor de winkel. Norb, Dick en ikzelf waren waren afzonderlijk gevraagd een offerte te maken voor de huisstijl. We hebben toen besloten geen concurrenten te worden, maar ons als team aan te bieden. Met als resultaat een mooie frisse huisstijl.

Wat lees je?

De laatste keer dat ik wat kocht in de Rat was - hoe kan het bijna anders - een kookboekje. Dat heeft me afgelopen jaar het meeste bezig gehouden. Verder koop ik er vaak kadootjes. Ik lees de laatste tijd het liefst detectives van met name Nicci French of Henning Mankell. Als het maar spannend is. Het laatste boek wat ik heb gelezen was de nieuwste Nicci French *Tot het voorbij is*.